

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 31 januari 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående militieombudsmansämbetets förvaltning under år 1945.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diariet, vilka år 1945 förts i nämnda expedition, dels protokoll över militieombudsmannens inspektioner under året, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelar militieombudsmannen Ivar Lamech Wieslander till en början att han åtnjutit semester från och med den 12 till och med den 15 mars, från och med den 28 maj till och med den 2 juni samt från och med den 9 juli till och med den 11 augusti. Jämlikt 17 § första stycket i den för militieombudsmannen gällande instruktionen har militieombudsmansämbetet under nämnda tider föreståtts av militieombudsmannens ställföreträdare hovrättsrådet Nils Ivan Regner. Med stöd av bestämmelserna i 17 § andra stycket i instruktionen har Wieslander uppdragit åt Regner att under tiden från och med den 1 till och med den 12 november samt från och med den 19 november till och med den 6 december förrätta de å militieombudsmansämbetet ankommande göromålen med undantag av vissa ärenden. Under sistnämnda tider har Wieslander handlagt följande ärenden, nämligen d.nr 1742 och 1780/1944 angående anmälan mot regementschef och regementsläkare för oförstånd i tjänsten m. m., d.nr 1792/1944 angående otillbörliga handlingar av regementsläkare mot värnpliktiga patienter, d.nr 109/1945 angående otillåtet efterforskande av tidnings sagesman, d.nr 224, 229 och 1197/1945 angående åläggande av anmälningsskyldighet i samband med meddelande av tillrättavisning i form av kasern- och lägerförbud, d.nr 413/1945 angående obehörigt entledigande från befattning som extra ordinarie kontorsbiträde, d.nr 450 och 1144/1945 angående meddelande av närmare föreskrifter rörande rätten att företaga övningsflygning

i samband med tjänsteuppdrag eller ledighet, d.nr 560/1945 angående handläggning av ärenden rörande förlust av eller skada å krigsmaktens egendom, samt d.nr 785/1945 angående rätt för den, som undergår vaktarrest, att själv förskaffa sig mat och dryck.

Enligt vad i berättelsen härefter omförmäles hava under år 1945 inspektionsresor av militieombudsmannen företagits till Östergötlands, Göteborgs och Bohus, Stockholms, Värmlands, Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens, Örebro och Kopparbergs län, varjämte militieombudsmannen inspekterat centralfängelset å Långholmen och vissa truppförband i Stockholm.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen biträts av byråchefen och byråintendenten vid militieombudsmansexpeditionen samt i vissa fall därjämte av en byggnadssakkunnig officer. För granskningen av vissa kassaförvaltningars räkenskapshandlingar har militieombudsmannen såsom biträde anlitat en intendenturofficer. Vid inspektionen av truppförband ha krigsrättsprotokollen, protokollen angående disciplinära bestraffningar och angående ärenden rörande förlust av eller skada å krigsmaktens egendom, de militära straffregistren, anteckningsböckerna över meddelade tillrättavisningar, kassaförvaltningarnas räkenskapshandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom marketenterirörelser granskats. Tillika har uppmärksamhet ägnats åt vården av kaserner och materiel, åt hygieniska förhållanden, utspisning och omhändertagandet av de värnpliktigas ransoneringskort samt åt socialvården. I samband med inspektionerna av truppförband ha även arrestlokalerna besökts.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1945 års lagtima riksdag utvisar kvarstodo vid början av år 1945 från år 1944 balanserade ärenden till ett antal av 310

Under år 1945 tillkommo ärenden till följande antal:
enligt allmänna diariet 1 240
enligt diariet över hemliga ärenden 36

Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1945, utgör alltså 1 586

De ärenden, som tillkommit under år 1945, utgöras av:
ärenden inkomna från myndighet 35
klagomål eller framställningar från enskilda 769
ärenden uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning 459
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m. 13

Summa 1 276

Av de från år 1944 balanserade 310 ärendena ha 192 utgjorts av klagomål eller framställningar från enskilda samt 101 av ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning

m. m. Ett ärende tillhörde gruppen »militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m.». 16 ärenden hade inkommit från myndighet.

Till behandling under år 1945 ha alltså förelegat 51 ärenden, som inkommit från myndighet, 961 klagomål eller framställningar från enskilda, 560 ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskningar m. m. samt 14 organisations- och förvaltningsärenden, tillhopa 1 586 ärenden.

Av dessa ärenden ha	
till annan myndighet hänvisats	50
utan åtgärd avskrivits	125
på grund av återkallelse avskrivits	10
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	734
på grund av att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	297
föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd	58
föranlett framställning till Konungen eller till departementschef	12
föranlett annan åtgärd	92
och äro vid 1945 års utgång	
under utredning	150
å militieombudsmannens prövning beroende	58
	<hr/>
	Summa 1 586

Av hela antalet under år 1945 till behandling föreliggande ärenden (1 586) ha under året slutbehandlats 1 350, medan till följande år balanserats 236.

Av de anhängiggjorda åtalen (därmed jämförliga ärenden) voro vid 1945 års början ännu icke slutligt prövade	21
anhängiggjordes under år 1945	36
	<hr/>
	Summa 57

Av dessa åtal	
ha under året slutligen avgjorts	39
äro vid årets slut på prövning beroende	18
	<hr/>
	Summa 57

Ämbetsberättelsen upptager vidare såsom bilagor:
redogörelse för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder,
redogörelse för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd, samt
redogörelse för vissa framställningar, som av militieombudsmannen gjorts till Konungen m. m.

Vad angår åtalen ha redogörelser lämnats endast för sådana, vilka, såvitt vid ämbetsberättelsens färdigställande varit känt, under året prövats av första domstol.

I avdelningen »vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd» ha huvudsakligen medtagits sådana ärenden, vilka på grund av de däri föreliggande spörsmålen ansetts ha intresse utöver de enskilda fallen.

Under rubriken »Redogörelse för vissa framställningar till Konungen» redogöres för de åtgärder, som vidtagits i anledning av fyra tidigare av militieombudsmannen till Konungen avlätna skrivelser. Vidare omförmälas två av militieombudsmannen under år 1945 till Konungen avlätna framställningar, nämligen

den 7 november angående meddelande av närmare föreskrifter rörande rätten att företaga övningsflygning i samband med tjänsteuppdrag eller ledighet; samt

den 22 november angående åläggande av anmälningsskyldighet för den, som meddelats tillrättavisning i form av kasern- eller lägerförbud.

Därjämte redogöres under sistnämnda avdelning för två av militieombudsmannen under år 1945 avgivna yttranden, nämligen

den 9 februari till Konungen över promemoria angående nedbringande av arbetsbalansen i högsta domstolen; samt

den 24 maj till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet över promemoria med förslag till bestämmelser angående förbud mot s. k. livning.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehått, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 31 januari 1946.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter, Karl Emil Johanson, Ahlkvist, Krügel, Lodenius, William Ohlsson, Lindblom* och *Herlitz**;

från andra kammaren: herrar *Olsson* i Mellerud, *Björling, Lindahl, Rylander, Andersson* i Mölndal, *Pettersson* i Ersbacken, fröken *Öberg* och herr *Ljungqvist*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.